

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton

Előfizetési ára:

egész évre - - - - - 10 K
fél évre - - - - - 5 „
Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő: Kardos Miksa.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u. 5. I. e. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire való mindennemű megkeresés inézőndő.

Telefon 137.

I. évfolyam Ujvidék,

szombat 1910. július 9.

27. szám.

Alakítsunk pártkört!

„Viribus unitis“. Egyesülésben van az erő!

Kipróbált régi jelszavak!

Követnünk kell őket, hogy a pozíciót, melyet a lefolytatott titáni küzdelem árán megszereztünk sikerült, soha el ne veszítsük.

Kötelessége a mielőbbi szervezkedés a pártnak önmagával szemben s kötelessége a bennünket támogató választókkal szemben.

Ne mondhassa ránk soha senki, hogy mi is csak akkor kerestük polgártársaink érintkezését, mikor szükségünk van, hanem igenis, mi, a kiknek zászlajára a demokratikus, liberális haladás s ennek a szellemnek istápolása van írva elengedhetetlen és sürgős dolognak ismerjük e város egész polgárságának egy hatalmas nagy otthonba való tömörítését.

Pártunk, mely a képviselőválasztási harc adáz tusájából, oly fényes győzelemmel került ki, nem esik a győzők legnagyobb hibájába az elbizakodottságba. Mi ismerjük azon akadályokat, melyekkel a jövőben is meg kell küzdenünk, hogy programunkat, e város közéletének teljes átalakítását a társadalmi bajok megszüntetését, igazán végrehajthassuk.

A mi pártunk vállaira nehezedik az a gond, hogy e széthúzó s minden összetartást nélkülöző társadalmat eggyéforrassza.

Legyen a mi egyesülésünknek épügy politikai, mint társadalmi hivatottsága.

Politikai tekintetben tartsa össze az egy meggyőződésen levőket. Legyen egy helyünk, hol, naponkint, vagy, aki rá nem ér, hetenkint, egymással eszmét cserélhessünk. Így tudjuk csak állandóan értékesíteni azt a hatalmas erőt, mely a mi derék polgárságunk támogatásában rejlik. Minduntalan vetődnek fel problémák, melyek a párt egyetemének véleménye alapján volnának csak helyesen megoldhatók. Ez is csak úgy lehetséges, ha a párt organizációja tökéletes, ha minden ember, azonnal kéznél van, ha minden vélemény nyomban kikérhető. Egy ily pártkör a legjobb segédeszköz a hittottak, a kiválóak kipróbálására. Vannak dolgok, melyek elvégzésére csak

némelyek alkalmasak, ezek kéresésére nincs mindig mód és alkalom; kéznél kell lenni a rátermett erőknél.

De ezen felül általános társadalmi, művelődési szempontból is, megfizethetetlen fontossága egy ily pártkör, mely egyszermind szórakozóhelyül s olvasóhelyül is szolgál.

Igen mérsékelt mondjuk havi 1 kor. tagsági díj ellenében a legszerényebb viszonyok közt élő polgár is, jogot szerez magának egy oly otthon látogatására, hol szabad idejét kellemes szórakozással eltöltheti, hol találkozhatik egy a maga szűkebb körű ismerőseivel, mint azon vezéregyéniségekkel kiket itt mindig fel fog lelhetni.

Ne hagyjuk elfecsérelni az időt!

Elég volt a pihenésből! Használjuk fel ezt az időt is az eszme terjesztésére s beszéljük meg már most egymás közt a létesítési módozatait. A jó katoná mindig el van mindenre készülve. Mi se nyugodjunk tovább első nagy győzelmünk babérain, hanem szaporítsuk tovább győzelmeink megkezdett sorozatát. A legfőbb pozíciót már bevettük, de vannak még apróbb őrhelyek, melyek még nem tartoznak hozzánk. Most ezeken a sor. Tűzzük ki először a fehér lobogót s próbáljunk mindenkit zászlónk alá tömöríteni a béke jegyében. De ha nem megy folytassuk tovább az eszmék csatáját s vivjük meg e jelentéktelenebb őrhelyeket is, az eddig tapasztalt bátorsággal s kipróbált, — jól bevált fegyverekkel.

Mert csak így jöhet el rövidesen az idő, midőn mindnyájan egy táborban leszünk, hogy ne egymás elleni harcban, hanem közös ellenségeink ellen való küzdelemben próbáljuk ki fegyvereink erejét.

Tömörüljünk hát s alakítsuk meg mielőbb a munkapárti olvasó és pártkört.

Törvényhatósági közgyűlés.

F. hó 6-án szerdán d. u. Ujvidék szab. kir. város törvényhatósága mátházi Matkovits Béla főispán elnöke alatt rendes közgyűlést tartott.

Elnöklő főispán a gyűlést megnyitván indítványozza, hogy dr. Demetrovits Vladimir polgármester urnak, édes anyja elhunytá alkalmából, valamint a Jójárt családnak id. Jójárt János törvh. biz. tag elhalálozás alkalmából jegyzőkönyv utján részvét nyilvánítsassék.

A törvényhatóság az indítványt egyhangu helyesléssel elfogadja.

A tárgysorozat 15 pontból állott, azonban a 7. 8. 9. pont, mivel a bizottsági tagok számának abszolút többsége nem volt jelen, a tárgysorozatból töröltetett.

A tárgyak a következők voltak.

1. Belügyminiszteri leirat a Krasso-Szörény vármegyei árvízkarosultak segélyezése tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

2. Belügyminiszteri leirat a városi szolgálak és rendőrök fizetés rendezése tárgyában és ezzel kapcsolatban tanácsai előterjesztés a lakberek rendezése tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

3. Belügyminiszteri leirat a róm. kath. kálvária rendezése és a temető kibővítése tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. (Profuma.)

4. Belügyminiszteri leirat a vegyvizsgálati laboratorium felállítására ügyében hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

5. Belügyminiszteri leirat 2.100.000 koronás függökölcsön tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

6. Tolna vármegye körirata Ó esász. és apost. királyi Felsége 80. évi születés napjának megünneplése tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

7. Tanácsai előterjesztés az eszéki Trandafil-féle ház elidegenítése tárgyában. (Forster.)

8. Tanácsai előterjesztés Schönberger és Léderernek gyártelepek kibővítéséhez szükséges területnek elidegenítése tárgyában. (Profuma.)

9. Tanácsai előterjesztése a központi hitelintézetnek tégláégetés céljaira terület átengedése iránti kérvénye tárgyában. (Profuma.)

10. Tanácsai előterjesztés a város 1910. évi házi pénztári, gyámpénztári, nyug. díj és szegényalapok, törzsvagyon és közigazgatási letétekről szóló zárszámadások tárgyában. (Náray.)

11. Tanácsai előterjesztés a füzeserdő vadászterület bérbe adása tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

12. Tanácsai előterjesztés ifj. Jójárt János felfüggesztett főkapitánynak 1/3 fizetésének felére leendő felemelése tárgyában. (Dr. utr. Marczekovich.)

13. Szalkay Sándornak hat heti szabadság iránti kérvénye. (Lákits.)

14. Fenyő Győző dr. orvosi oklevelének meghirdetés. (Lákies.)

15. Besze Mihály kérvénye tisztviselőtelep elidegenítése iránt. (Orbán.)

A törvényhatóság mindenben a tanács javaslatát fogadta el, a mi legékebb bizonyossága, annak a körültekintő gondos működésnek, s áldásos együtthaladásnak, mely az új aera alatt a tanács és a közgyűlés között zavartalanul fennáll. Így valóban remélni lehet, hogy a vállvetett munkálkodás mielőbb megszüli az óhajtott és várt eredményt, városunk igazi előhaladását.

A főbb pontok közül kiemeljük:

A törvényhatósági közgyűlés segélyt szavazott meg a Krasso—Szörény megyei árvízkarosultaknak s azonkívül nyilvános gyűjtést is rendez.

BOGDÁNY

és TÁRSA

UJVIDÉK.

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

II. Rákóczi Ferenc-ut 66. sz.

Saját házban.

Telefon 988.

TELEFON 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világitási berendező vállalat.

Végérvényesen biztosította 1911-től a szolgák és rendőrök fizetés rendezését s azonkívül 50 k. lakbér emelést engedélyezett. Igazán atyai gondolkodást mutatott a tanács a csekélyjavadalmasz alkalmazzakkal szemben, a mikor ezen intézkedést oly módon fogadta el a törvényhatósággal, mely a belügyminiszterium rendelkezésének szigorát is tompítja.

A törvényhatóság Ő felsége 80-ik születésnapja alkalmából elhatározta hódoló-felirat küldését, ünnepélyes istentisztelet és diszközgyűlés tartását.

Majd Jójárt János felfügg. főkapitánynak fizetését 1/3-ról felére emeli fel a törvényhatóság. Szalkay Sándornak 4 heti szabadságot engedélyezett. Meghirdeti Fenyő Győző dr. orvosi oklevelét s Besze Mihálynak tisztviselőtelepet engedélyez s végül a füzés erdőt a régi vadásztársulatnak adja bérbe a legtöbb ígért összegért 182 k-ért.

A törvényhatósági gyűlés általában nyugodt lefolyású volt, hosszabb vita csak a 11-ik pontnál keletkezett s itt azután a főispán jóakaratu loyális szinte tul liberális házzsabály kezelése folytán az egész vita ugyancsak elposványosodott.

Mi örömmel láttuk elnöklő főispánnak ezen kísértetét, a mi az egész közgyűlésen, de különösen a 11-ik pontnál nyilvánvaló volt. Cakhogy be kellett látnunk, hogy az a közgyűlés az ügyrendnek ily liberális kezelésére még meg nem érett. Egy egészen jelentéktelen ügynél 18 felszólalás történt. Összehordtak itt hevet-havat! Felszólalt némelyik kültelki szónok 3—4 szer. Szellemeskedett némelyik ur ugy és annyit, hogy az unalom már-már Morfeus karjaiba döntötte a bizottságot. Nem! határozottan nem! ezeket az urakat nem szabad többé így szabadjára engedni, hisz az egész komoly terület nevésségessé válnék. Van a törvényhatóságnak néhány tagja, a kik igazán furcsán érvényesítik városatyai jogait. Az egyik a jó prókátornak akar lenni fogadatlan — persze rossz — prókátora. Ez a férflu az ügyrend vérese. Lecsak nyomban, ha valami neki nem tetszik s szót kér az ügyrendhez. Azért ül az első sorban, mert ő a leghosszabb, meg a legjobb szónok, nem mintha beszélni tudna! — nem! — de ő mindenre beugratható. A másik már hátrább ül valamivel, ő gyanúsít, a helyett, hogy utána nézne a szabályzatoknak, szimmetriát keres, interpellál, viccel, felesap szerb beszédek fordítójának, elfordítójának, kövez utcát, megvédi a városi közpénztárt 30 kor-ák ellen s mindezt oly önzetlenül, hogy el is felejtí közben, hogy ő nem kapott tisztviselő telepet.

De azért lehet majd itt rendesen tárgyalni, csak rá kell szoktatni a bizottsági tagokat a parlamentáris tárgyalási formák egy kis betartására. Meg lehet azt szokni hamarosan s akkor minden rendén lesz. A tanács és a többség magatartása mindenesetre meg fogja szűlni előbb utóbb a kedvező és nyugodt hangulatot. Mert végre is azok a meleg szavak, melyekkel elnöklő főispán id. Jójárt Jánost elparentálta, az a készség mellyel a többség a 12-ik pontot magáévá tette s álta-

lában a vezetőség liberalizmusa nem téveszteti el hatását az ellenzéki padsorokban sem. Mi csak helyeseljük pártunk ezen eljárását. Így kell a hatalmas, erős többségnek viselkednie. Legyen az mindig konciliáns addig, ameddig az ellenzék erre érdemesnek mutatkozik. Ez a biztos útja az egymást megértésnek s a közjó emelésének.

Iskoláink!

* * *

A kir. kath. főgimnázium.

Harmadik érdekes momentum, a mi az értesítőtől kitűnik, hogy gimnáziumunk a legelső k. között, karolta fel az ifjuság katonai kiképzését és a céllövészet ügyét. Ujvidéken a zárólövészet már valóságos ünnep számba megy. Egész társadalmunk élénken részt vesz s kitűzött dijaival tüntetőleg helyesli oktatásunk ezen újabb hajtását. Mi nemcsak katonai szempontból hanem ethikai szempontból is fölöttébb helyeseljük ezen intézményt. E gyakorlatok alatt az ifjuság elsajátított bizonyos katonás fellépést, magatartást, önbizalmat és bátorságot, ami a XX-ik század sokszor nyegle ifjuságára ugyancsak ráfér.

Az értesítő egyéb helyein hű pontossággal számol be az intézet fegyelmi és tanulmányi állapotáról a jutalmazásról, tanári személyzetről.

Az intézet fegyelmi állapota általában kielégítő. A tanulók iskolán kívüli magaviselete, mi ehelyütt különösen ezt tekintjük, kifogástalan. Nagyból kihágást a tanulók, egy a tanév bezárása előtt történt eltévedéstől eltekintve, nem követtek el.

A kitűnő tanulmányi előmenetelt mi sem jellemzi jobban, mint hogy az intézet 334 növendékéből több tárgyból mindössze 4 fiu bukott meg s két tárgyból is csak 19. Emeli ennek a statisztikai adatnak az értékét még az is, hogy a buktak legnagyobb % más intézetből jött, a mi egyszersmind az intézet szigorúságát is demonstrálja.

A tanári kar a hitkattókkal együtt 25 tagot számlál. A bejáró és óraadó tanárokan kívül 18 tanárja van a gimnáziumnak. A szakí arány, a mi a fő, a tanítás szempontjából elég kedvező. Minden tárgy szakember kezében volt s az órák száma általában — eltekintve a

matematikusoktól — a heti 16 órát nem haladta tul, a mi mindenesetre örvedetes dolog, mert eredményes tanítás csak ugy képzelhető, ha a tanár nincs órákkal tul terhelve, miről külbmben miniszteri rendeletek is gondoskodnak.

A szegény tanulók segélyzése s a kiválóak jutalmazásáról is bősséges gondoskodás történik, amennyiben a lefolyt évben 6742 k. fordítottott ily célra.

Érdekes a statisztikai táblázatok a adatai közül, hogy az intézetnek 352 beírt és 328 vizsgálatot tett tanulója volt, kiknek életkora 9—23 év között váltakozott. A tanulók legnagyobb kontingensét Ujvidék városa (206) Bács-Bodrog vármegye (88) és Szerém vármegye (24) szolgáltatta. Más helyről tanulóit alig kapott az intézet vagyis a szerencsét próbáló — vándor diákok típusát meglehetősen megszüntették. A szülők társadalmi állása szerint legtöbb volt kiskereskedő és kisvállalkozó gyermeke, azután köztisztviselő és végül más értelmiségi szülő gyermeke. Az intézet növendékeinek vallás szerinti megoszlása is igen érdekes. Volt 162 r. kath., 89 izraelita, 38 gör. kel., 23 evang., 17 reform. és gör. kath.

A főgimnázium nagy hivatását mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a 350 tanulóból 101 nem magyar ajkut részesített a magyar kultura áldásaiban, a mely számban 45 német és 39 szerb van a többi tót, horvát és vegyes.

Az érettségi statisztika képe is sok megfigyelésre nyujt alkalmat. A 25 érettségizett tanuló közül ugyan csak 2 nem ment az u. n. lateiner pályára, de viszont 15-en inkább a gyakorlati jellegű tudományos pályát választották a mi örvedetes tény. A tulzsuffolt jogi szakra csak 4, tanárira pedig egy sem ment. Ugyszintén figyelmen kívül maradt az orvosi pálya is. E téren a tanári kar igen szép feladatot teljesíthet a tájékoztatlan ifjak irányításánál s különösen a biztosabb megélhetést nyujtó gyakorlati pályákra való tereléssel.

Az intézet tehát ebben az esztendőben is megtartotta régi jó hírnevét s a derék vezetőség s az ügybuzgó tanári kar méltán rászolgált a szülők s a nagyközönség elismerésére.

(Folyt. köv.)

TÁRCA.

Küzdelem a tüdővész ellen.

I.

Helyi lapjaink hasábjain sokszor felmerült kérdés a tüdővész elleni küzdelem. Számtalanszor felsorolták már az áldozatok számát, többször elhangzott már a jalkiáltás, hogy mennyire tizedeli fajunkat e szörnyű betegség s mégis külön, a mi városunk területén a tüdővész elleni küzdelem még sem indult meg. Közben az élelmes békésmegyei tüdővészellenes szövetség, majd az országos sanatorium-egylet tekintélyes pénzüsszegeket visz el tőlünk saját céljaira

Távol áll tőlem akár az egyik, akár a másik egyesület buzgó és lelkes agitációjának utjában állani, hiszen a tüdővész elleni küzdelemnek okvetlenül országosnak kell lennie; de kénytelen vagyok szerény szavamat felelmei egy oly agitáció érdekében, mely speciálisan a mi városunkat illeti, a helyi szervezkedés érdekében. Nem szándékom száraz

statisztikai adatokkal szolgálni, nem akarom szám szerint bizonyítani, hogy minálunk hányan halnak el tüdővészben, agyhártyalobban, gümös izületi és csontbajokban: aki nyílt szemekkel néz, tudja hogy — sajnos — alig van már család, ahol áldozatot ne szedne e borzasztó betegség, az tudja hogy növekvő kereskedelmi és piaci forgalomunk, emellett elhanyagolt köztisztasági viszonyaink, a lakásnyomor, vízhiány mind megannyi tényező a betegség szünetlen terjedésének. A tüdővész elleni küzdelemnek ma már történelme van. Első fázisa e küzdelemnek a sanatorium jegyében indult és ezen első fázisában található ma még Magyarország legnagyobb része, a hol egynehány ingyen alapítványi hely és néhány népszanatorium áll a betegek zömét tevő szerényebb sorsú közönség rendelkezésére. Minálunk fejlettebb és ami a fő, gazdagabb nemzetek már felismerve a tüdővésznek socialis betegségi jellegét, nagystilű hygienikus berendezésekkel, egészségtelen utcák, városrészek lebontásával, józan lakás politikával igyekeznek e baj terjedésének útját állani.

A küzdelemnek harmadik módja végül a francia mintára felállított dispensaire-k (tüdőbeteg gondozó intézetek) melyek egyrészt a beteg gyógykezeléséről gondoskodva, rendelkezésére bocsátva cseleg újabb, specialis gyógyszereket, igyekeznek a betegeknek környezetükben jobb ellátást biztosítani, hozzátartozóikat felvilágosítják, máshova helyezéssel a fertőzéstől megóvni, egyszóval tevékenységük nemesak gyógyító, hanem a mi a fő megelőző is.

Ezen utóbbi szervezkedésre, melynek gyakorlati eredményei és működése most már Budapesten, Szombathelyen, Temesvárott látható és tanulmányozható, vagyok bátor városunk társadalmát felhívni. Lehetetlennek tartom hogy intező köreinek, karöltve lelkes nögyleteinkkel meg ne találják a közönség szívéhez — és a nagy cél érdekében a zsebéhez vezető utat is, hogy mihamarabb megalkathassuk ami saját külön egyletünket a tüdővész elleni védekezésre és mihamarabb működni lássunk városunkban egy dispensairet.

(Folyt. köv.)

dr. W. K.

Az ujvidéki szerb egyházkongresszusi választás megsemmisítése.

Hogy olvasóink és a jóérzésű közönség meggyőződést szerezhessen az elbukott radikális párt politikájáról és utolsó mozdulatairól, szükségessé tartjuk Dr. Tapavicza György városi tanácsnok, egyházkongresszusi képviselő jelentését az ujvidéki választás megsemmisítéséről leközzölni.

Indítvány.

Mondja ki az egyházkongresszus, hogy az Ujvidéken 1910. május hó 12-én tartott egyházkongresszusi képviselőválasztást megsemmisíti, hogy új választói névjegyzéket állítat össze, amelynek alapján az új választást elrendeli, továbbá, hogy az összes iratokat a kongresszusi választásnak átengedi, hogy az fellépjen mindazon közegek ellen, akik a választási eljárás folyamán oly súlyos törvénytelenéseket követtek el, azon megjegyzéssel, hogy intézkedni fog, hogy jövőben az ily választások tisztasága teljesen megőriztessék.

Indokok.

Az egész választási névjegyzék, amely a választás alapjául szolgált, helytelen és törvénytelen. A vizsgálat folyamán (vizsgálati jegyzőkönyv II. sz.) kiderült, hogy Drakulits György, Sovlyanski Nenád, Nestorovits Nenád, Fratucán Pál, Szlankamenác Lázár és Mogarosevits Dömötör (vizsgálati jegyzőkönyv 19. sz.) bár kiskorúak és bár választói névjegyzékbe való felvételük ellen felebbezték, abba felvétettek, sőt szavazati jogokat gyakoroltak, mivel a jegyzőkönyv 24. pontszámú tanúságtétele szerint dr. Miletits Szlavkóra leszavaztak.

Bebizonyosodott, hogy a hitközségi elnök és a hitközségi bizottság teljes hanyagsággal járt el hivatalos munkájában, mert amíg az 1641. szám alatt bevezetett Budosan Lázár töröltetett a választói névjegyzékből, mivel az csak a árvaszék beleegyezésével lehetett nagykorúvá és mint ilyennek nincs helye a választók névjegyzékében, eddig hasonló esetben a vizsgálati jegyzőkönyv 44. pontjának tanúságtétele szerint, hasonlóképp Jerkovits Tima, aki az ujvidéki hitközség mostani elnökének Hokovits Jánosnak kérésére még a jelen választói névjegyzék összeállítását előtti gondnokság alá helyeztetett, a választói névjegyzékbe felvett, sőt mi több az első kettő le is szavazott Dr. Miletits Szlavkóra.

Nagy hanyagság és részrehajlás vádja éri az ujvidéki egyházközség mostani vezetőségét, hogy nem őrizték meg azt a minimális mértéket, amelyet a törvény a választói névjegyzék összeállításánál előír. Mert amíg a jegyzőkönyv 49. pontjának tanúságtétele szerint Vurisevits Nenád, szerb főgimnáziumi tanár, aki a törvényes időben lefizette hitközségi adóját és a választói jegyzékbe bevett, de utólag ismét töröltetett belőle az okból, mivel nem jelentkezett személyesen a plébánosnál és a hitközségi hivatalban, továbbá, amíg Popovits György nyugalmazott főiskolai előadó, aki a vizsgálati jegyzőkönyv 50. pontjának tanúságtétele szerint, nemcsak hogy megfizette hitközségi adóját, hanem Ujvidéken való hatheti tartózkodása után pontosan betartván a törvényes előírásokat, jelentkezett illetékes plébánosnál Velits Györgynél, nem vette fel, addig a hitközség vezetősége minden kérdés nélkül a gondnokság alatt álló Jerkovits Timát, Bijulits Dragát, bár nő Mogarosevits Mitát és a többi kiskorúakat felvette a választói névjegyzékbe.

A hitközségi eljárás és egyházbizottság törvényteleniségében még tovább is ment.

Meg nem engedett, törvénytelen módon, a vizsgálati jegyzőkönyv 41. pontjának tanúsága szerint, bevett a választói névjegyzékbe választóknak olyanokat is, akikről egyáltalában nem bizonyosodott be, vajjon megvan-e az előírt jövedelmük, amelyet mindenképp megkövetel a törvény, hogy a választói névjegyzékbe felvehető lehessen. Névszerint felsorolja a vizsgálati jegyzőkönyv 30. 31. és 32. pontja azt a 43-at, akiket április 25-én néhány perccel 5 óra előtt Mececonits László, bizottsági tag, bejelentett, hogy felvétessenek a választói névjegyzékbe. És jöllehet, mint a vizsgálati jegyzőkönyv 27. 30. 31. 32. pontjai tansuitják, a határidőben, vagyis f. évi április hó 25-ének

délután 5 óráig nem voltak a választói jegyzékben, sőt mi több addig az időpontig a hitközségi adót le sem fizették, mivel csak a pénztárnapló 578. és 579. tétele után szerepelnek, amely pontig haladt-fizetés az említett nap délutánjának 5 órájáig — amit maga az ujvidéki hitközségi bizottság 1910. évi 136. ügyiratának 4. pontjában megállapít, mégis gyakorolták választói jogukat, amiként az a vizsgálati jegyzőkönyv 41. pontjából kitűnik és pedig 30-an szavaztak dr. Miletits Szlavkóra 3-an dr. Dungyerszky Gedeonra, 10-en pedig tartózkodtak a szavazástól.

Hasonlóképp ítélendő meg Csuresits Pál hitközségi könyvelő eljárása, aki a vizsgálati jegyzőkönyv 47. pontjának tanúsága szerint utasította Jockovits Illés és Bugarin Milos harangozókat, hogy Dr. Miletits Szlavkóra szavazzanak. Ez az eljárás annál szomorúbb, mivel csunya fényt vet a hitközségi vezetőségre, s kiváltképp szomorú az a tett, amelyet a vizsgálati jegyzőkönyv 47. pontja állapít meg, amelynek értelmében az összes harangozók benn voltak a választási névjegyzékben, mindannyi Dr. Miletits Szlavkóra szavazott, de közülök egy se fizetett hitközségi adót, hanem egy ismeretlen személy még pedig csak az utolsó évre, az 1909. évig, pedig a vizsgálati jegyzőkönyv 45. pontjának tanúsága szerint a harangozók hitközségi adója elengedett.

Mindezek az eljárások élesen elítélendők, különösen azért mivel az érdekelt felek mindezen tömértelen visszaélések ellen idejében kerestek orvosságot, de a hitközségi képviselőtestület 1910. évi 136. számú határozata értelmében mindent elutasított, jöllehet a képviselőtestület minden egyes tagja jól tudta, hogy a betérjlesztett panaszok, főként azok, amelyek Jerkovits Timára vonatkoznak, jogosak és méltányosak.

Szomorú ez az átirat, mivel mutatja mily alacsonyra süllyedt egy ilyen fényes erkölcsi testületnek elnökénél az igazságérzet, aki rosszhiszeműleg meg nem akadályozza ilyen csínyek felburjánzását, főként abban, midőn ő egy ily testület határozatát rosszhiszeműleg aláírja, amelyben elutasítja a Jerkovits Tima ellen beadott felebbezést, azért, mivel senki sem tudja bebizonyítani, hogy gondnokság alatt áll, bár ezt ő maga állítja, ezt a gyámiságot a törvénytől ő maga kérte és ez az ő kérésére el is rendeltetett.

Hasonlóérvényű Jerkovits János elnök kijelentése, amely a vizsgálati jegyzőkönyv 5. pontjában van megemlítve, hogy azért nem indította meg a beadott felebbezések ellen a vizsgálatot, mivel a panaszosok nem hoztak fel elegendő bizonyítékokat, holott itt oly eset forog fenn, amelyen a törvény hivatalból keresi a valóság megállapítását.

Ha a hitközségi képviselőtestület a törvény rendelkezéseit betartotta volna és ha nem lett volna részrehajló, nem kerültek volna a választói névjegyzékbe büntetett előéletű, gondnokság alatt álló, kiskorú egyének és nők, akiknek nincs a törvény értelmében szavazati joguk.

Az említettekkel szemben nem fogadható el az az érvelés sem, amelyet a hitközségi képviselőtestület 1910. évi 136. számú határozatának indoklásában fehoz, hogy az említett személyek a hitközségi képviselők harmadának választásául fel voltak véve a választói névjegyzékbe és ezeken semminemű felebbezés be nem adatott, annál inkább, mivel a törvény értelmében a választási képesség minden pillanatban alapul szolgálhat a választási jog megsemmisítésének és jelen esetben különösen, mivel a vizsgálat folyamán (4. pont jegyzőkönyv) kitűnt, hogy a hitközségi képviselők harmad részének választása alkalmával az érdekelt feleknek a választó névjegyzék tekintése csak két nappal a választás előtt állott rendelkezésre, azonfelül amint 76. pont bizonyítja, nem voltak a választók betűrendben, úgy, hogy lehetetlenség volt áttekinteni, leírni, sőt még kevésbé, idejében ellene panasszal élni.

Azonfelül a vizsgálati jegyzőkönyv 56. 57. 58. pontja szerint Stankovits Zakariás cseneji plébános a husvéti ünnepek alatt a szószékről, keresztrel a kezében, figyelmeztette a hívőket, hogy a nagy Miletits fiára szavazzanak és ne engedjék magukat legyőzni, szavait pedig így fejezte be: „Ugy segítsen meg az Isten.”

Mindezek után elég bizonyítékot szolgáltatunk és kérjük a választás megsemmisítését.

Jelen indítvány hosszabb vita után tekintélyes többséggel elfogadottnak.

Ujvidék gazdasági jelentősége.

Elesenededett a választások vihara, újra a komoly munka küszöbén állunk, arról kell elmélkednünk, mit hoz majd ez az új aera a mi gazdasági szomorú viszonyainkra, mert hiszen a boszorkánykonyhás u. n. 48-as kormány, melyet sikerült még idejekorán a porondról lesepenni, ami keserves gazdasági viszonyainkon absolute semmit sem változtatott. Legfeljebb azt említhetjük fel nekik érdemül, hogy egy kicsit felemelték a kvótát. Wekerle annyit emlegetett pénzügyi zsenialitását nem igen láttuk megnyilatkozni. No de amit a másik kormány csinált, azzal most már ne foglalkozzunk. Megbuktak. Bünhődnek. A fórumról lekerültek. Hiszen ha visszatekintünk az elpusztult gerinctelenek eddigi szereplésére, csak rombolást, — könnyelmű obstrukciót — nagyhangú kiabálást, be nem váltott ígéreket, — üres állampénztárt látunk az egész vonalon. Ott a másik táborban ahol a komoly politikusokat „mungók“-nak csufolják, nem is tudják micsoda áldás az országra az a jelentős politikai fordulat, mely épen a közel multhban következett be. Ez a kormány van hivatva egészséges gazdasági politikát kezdeni és folytatni. Hogy Justh-féle fokossal nem lehet gazdasági politikát csinálni azt a „nem mungók“ is belátják? Hogyne örülnénk a munkapárt fényes és mocsoktalan diadalának mikor ez a kormány tüzte ki céljál a sok kivihatalan 48-as utopia helyett a Balkán-államokkal való kereskedelmi szerződéseknél megkötését azoknak törvénybeiktatását. Ezen örvendtes körülmény bennünket ujvidékieket érdekel leginkább, Ujvidék így vállal Magyarország balkáni emporiumává; vasuti és hajózási forgalomunk óriásivá női ki magát.

Valóban, ha a véresszájú, ellenzéki, nyugateuropaerek dolgozni engedik ezt a kormányt akkor a koalíciós kormány által 1909. áprilisában abbahegyott balkániszerződések tényleg életbe lépnek.

Ezek a szerződések Romániára vonatkoznak, a többi Balkánállammal nincs még tervbevett szerződésünk sem. A szerbiai szerződések bennünket inkább érdekelnek, mint a romániaiak.

Románia fekvése közelebb hozza őt Bukovina forgalmához, s így gazdasági érdekszférájára inkább Ausztria felé terjeszkedik. Mig Szerbia kénytelen, hacsak erőszakkal kerülő utat nem választ, Magyarországon keresztül lebonyolítani forgalmát. Szerbia a do, ut des elvénél fogva követeli tőlünk, hogy mi az ő nyersterményeit kis vám alatt engedjük be. Sokan azt mondanák, hogy Magyarországnak nincs szüksége nyersterménybevitelre, lévén Magyarország mezőgazda állam. Tévedés!

En azt hiszem, hogy ami szóba jöhet, mint gazdasági kedvezmény Szerbiával szemben, a magyar mezőgazdaságnak mai állapotában nem árt.

Azt hiszem felesleges hangsúlyoznom, hogy az elmondottak előnyeit Ujvidék fogja elsősorban a maga hasznára fordítani, mert Ujvidéknek már most is van tetemes forgalma ugy szárazon, mint vizen. A szerb fővárossal közvetlen összeköttetésben lévén, ezt minden erőfeszítés nélkül a legnagyobb tökélyig fejlesztheti.

Az állandó kocsiforgalmi vashid is, midőn végre annyi vajudás után testet ölt s így a Duna közvetítette haránt és hosszanti közlekedés folytonossága megalapítja Ujvidék nemzetgazdasági jelentőségét örök időkre

Ez a város lesz az a kapu, melyen át fog lebonyolódni ugy a magyar balkáni exportforgalom, mint a Balkán bevitel.

Ausztria-Magyarország Balkán felé terjeszkedő gazdasági politikájának Ujvidék lesz a támpontja, mert földrajzi fekvése erre feltételül kvalifikálja ezt a várost, mely nagy raktárává alakul a „monarchia“ és a Balkán küll-kereskedelmének

Sőt Szerbiával szemben annyira kell mennünk kedvezmények dolgában, hogy az ő Magyarországon át idegen államokba vitt cikkeire az átviteli vámokat a minimumra

kell redukálni. Így majd sikerülni fog a Monarchiának külföldi piacot szerezni, de különösen Magyarországnak, mert mi közelebb vagyunk. Így lehet ellensúlyozni az orosz és keleti befolyást a Balkánon.

Hogy mennyire fontos kérdés a szerbiai szerződések létrejötte, azt mi már azon csekély gazdasági konjungturából is tapasztaljuk, melyet a hus és a szerbiai élelmi cikkek hirtelen áremelkedése körül tapasztalunk, midőn a közelmúltban leengedtük a vámsorompókat Szerbia határain a szarvasmarha és sertésáruk előtt.

Gondolkozunk csak az elmondottak felett: mindenesetre áldásosabb leend az országra a változó állapot, mint a közelmúlt folytonos törvényen kívüli állapotok korrumpált korszaka.

Nagyon rossz gazdászok voltak azok, akik már ma nem számosak a politikában. Ők az ex-lex káros következményeiről megfélemlítettek. Rászoktatták a gazdákat a rendetlen adófizetésre, felemelték mindennek az árát, úgy hogy élni alig lehet. A kiéhezett tömeg kenyeret kér. Fenyegedőzik minden elem, mert végtelenül korrump gazdasági rendszert folytatott, a „nem mungó” államférfiakból alakult kormány.

Legyen tehát első megvalósítandó programja ennek a kormánynak a Balkán felé terjeszkedni gazdaságilag; összeköttetésbe jutni Szerbiával. Hiszen mi gyarmatpolitikát ugysem üzhetünk.

Várjuk mindezek testet öltését, s így városunk nagyarányú fejlődését.

Egy varázsütésre Ujvidékből elsőrangú kultúrváros lesz, s megfognak látni, hogy a következő tízéves népszámlálásnál a lakosság száma meg fogja haladni hazánk legnagyobb városait.

Azt hiszem ez mindnyájunk óhaja, ebben mindnyájan egyetértünk szegődünk tehát e nagy munka kivételéhez mint munkások: támogassuk a feladatainak megvalósításában kormányunkat, s kövessünk városunk fejlesztésében olyan helyi politikát, amelyet a város jelenlegi vezetői inagurálnak. K. L.

HIREK.

Személyi hir. Matkovits Béla főispán hosszabb tartózkodásra Marienbadba utazott.

Dr. Szlezák Lajos Ujvidék szab. kir. város országgyűlési képviselője vasárnap reggel Budapestra utazik s a felirati vita befejezéseig ott marad.

Kinevezés. Matkovits Béla főispán Kürti János okl. gépészmérnöknek jul. 6-án lejárt megbízását szeptember végéig meghosszabbította.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen, édesanyám elhunyt alkalmából, a részvétnek számtalan jelével halmoztak el, ezuton is hálás köszönetet mondok. Dr. Demetrovits Vladimir s. k.

Lapunk újabb megerősítéséről kell beszámolnunk Dr. Piukovich Sándor kir. főgimn. tanár, kinek páratlan agilitását s kitünő tollát városunk közönsége már évek óta ismeri lapunk kötelékébe, mint belmunkatárs belépett.

BORHEGYI LITHIUMOS BORVIZ

kiváló nedvhajtó. Sziklából fakadó
:: természetes gyógyásványviz. ::

Főraktár Ujvidéken: Györgyevits
Tódor utóda Kolárszky V. cégnél.

Jótekonyság. Zala Adolf a pešti magyar keresk. bank igazgatója bátyja Zwybach Vilmos gyászos elhunyt alkalmából, a család megbízásából, az elhunyt emlékére a város szegényeinek a polgármesteri hivatal utján 100 k-t; az izr. hitközségnek pedig szintén 100 k-t adományozott.

A munkásgimnáziumi bizottság t. tagjait újból kérem, kegyeskedjenek a gyűjtőveket — akár őrösen is, sürgősen beküldeni a főgimnázium igazgatóságához, hogy a nyilvános elszámolást megejtessük. Kardos Miksa munkásgim. titkár.

Lövészet. Vasárnap július 3-án a kacsai lövészet alkalmával 450 lövés tétetett. Mely lövésért díjat nyert: Massong Péter ur szög 4 osztó, Witz Ferenc ur V. 85 osztó, Lobenstein Károly ur V. 160 osztó, Weichert Miksa ur V. 163 osztó, Derner Lipót ur V. 170 osztó, Tausch János ur V. 173 osztó, Rockenstein József ur V. 179 osztó, Burmann Sándor ur 195 osztó. Kacsai lövészetben díjjal nyertek: Witz Ferenc ur 18 drbot, Lobenstein Károly ur 16 drbot, Burmann Sándor ur 15 drbot, Rockenstein József ur 9 drbot, Massong Péter ur 8 drbot, Derner Lipót ur 5 drbot, Weichert Miksa ur 3 drbot, Tausch János ur 2 drbot. Julius hó 10-én 5-ös céllalokra 150 lépésről lesz díjlövészet.

Az „Ujvidéki Lloyd” vasárnap d. u. tartotta rendes évi közgyűlését. Az évi jelentés, zárszámadás, költségelőirányzat felolvasása és tudomásul vétele után, az intézőségnek és számvizsgáló bizottságának a felmentvény megadatott. Az alapszabályszerűen kisorsolt választmányi tagok újból megválasztottak. Gold Bélának a titkári tisztségről bejelentett lemondását a választmány mely sajnálattal veszi tudomásul és a Lloyd érdekében kifejtett tevékenységeért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Helyébe Frank Gyula választott az Ujvidéki Lloyd titkárává.

A megadóztatott szodaviz és ásványvizek jul. 15-től kezdve lépnek ily jelleggel a közönség elé. Szegény város! Vízvezetéke és ivóvíze nincs s a jó vizet csak a fináncokon át lehet inni. Nincs más hátra, minthogy az ember lemond a vizivásról. Vajjon legközelebb mit fognak megadóztatni; talán a tiszta levegőt Jó lenne, legalább Ujvidéken nem kellene fizetni.

Az 500-ik vidéki fürdővendég. Az „Ujvidéki Városi Ártézi Fürdő”-be tegnap jött az ötszázadik vidéki fürdővendég, akik mind 3—4 hétig voltak a fürdő vendégei. Jelenleg 141 vidéki fürdővendég tartózkodik a fürdőben, akik uralkodó részben a teljes gyógyulás, vagy a rendkívüli javulás utján vannak. Néhány nap előtt hagyta el a fürdőt hat heti eredményes fürdőkúra után lovag Frank! István nyugalmazott főgimnáziumi igazgató Szabadkáról, akinek 12 éves lábujjában oly öröndetes javulás állott be, hogy két mankóját, amelyre támaszkodott, a fürdő mankómuzeumban hagyta. Vig Istvánné asszony Öregfaluról ugyancsak mankóval jött ide és amint a mai számunk „Nyiltér” rovatában közölt halárait igazolja, 14 napi gyógykezelés után, mankó nélkül távozott. A fürdőben jelenleg gyógykezelés alatt álló fürdővendégek között olvassuk a következő neveket: dr. Schneffer József megyei t. b. főorvos Dunacsébről, Jó Endréné adótárnok neje Topolyáról, Dávidházi gyáros neje Debreczenből, Haub János községi jegyző Dunagálorsról, dr. Hereg Lajos ügyvéd Szabadbáról, Vig Illés vendéglős Sajkásgyörgyéről, Miskovics Georgie Oroszországból, Hermann József fanagykereskedő és családja, Torzsáról, Neuser Ignác halnagykereskedő és családja, Apatinból, Hauser Fülöp földbirtokos Ujsóváról, és mások A fürdőpark napról-napra szebb lesz, úgy, hogy rövidesen a város legkellemesebb tartózkodó helye lesz.

Tiszta választások után kiabál hónapok óta a Justh-párt s szövetségese a Jásó-féle szerbség. S hogy ezek az urak mire képesek, ha módjuk van rá, arra egyik legeklatánsabb példa lapunk mai számában megjelent közlemény, mely az ujvidéki szerb hitközségi választások megsemmisítését tárgyalja. Épületes olvasmány mindenki számára.

A szabadkai Széchényi kath. flunovelő intézetet gondos szülők figyelmébe ajánljuk. Művelt nevelésen kívül a főszult a tanulmányi eredmény elérésére fektetjük, azért minden 10 növendék egy-egy nevelő tanára vezetésével mellett végzi napi leckéit, s aki növendékeit szükség szerint instruálja külön díjazás nélkül. Teljes ellátás tanítással együtt havonként 80 kor. Jelentkezni lehet július 20-ig. Prospektust küld Koncsek Kálmán főgim. tanár, az intézet vezetője: Szabadka, VI. István-utca 79, 3—3

Az óverbázi állami óvoda sikere a országos óvoda kiállításon. A „Szepesi Hírnök” nyomán hozzuk a szomszéd Óverbász község alábbi sikerét. A második emeleten találjuk Bácsbodrog vármegye kisdnevelőnek kiállítását egy külön teremben Takács-Berényi Ilona óverbázi óvónő igen izlées virágdiszítésével. Ezen teremben kivált négy intézet tünik ki. Először is az óverszázi áll. kisdnevelőoda mely azáltal, hogy rendszeresen egyöntetű munkájával bemutatja az intézetben használatos összes munkanemeket fokozatos haladásban és csak annyi fokozatban, melyet egy 3—6 éves gyermek egy év alatt elvégezvén, neveléstudományi szempontból mindjárt a budapestiek után következik. Az agyagmunkák rendszeres vezetésében a gyermekek által készített leg-egyszerűbb alakokat találjuk fokról-fokra haladva az ügyességben. Az előmutatás utáni agyagformákat követik az ösztönszerű agyagmunkák. Ezt a munka nem ily rendszeresen a kiállításon csak az intézet mutatja be. Ugyancsak figyelmet érdemelnek az óverbázi óvodából a gyermekrajzok amelyek amellet, hogy a modern követelményeknek teljesen megfelelnek, leginkább magukon viselik a magyar jelleget. Ezen intézet összes néprajzi dolgait, gyermekrajzokat, és egy sorozat agyagmunkákat Ballay titkár foglalta le a gyermek tanulmányi társaság számára. Figyelmet érdemelnek a folyosókra alkalmazott feliratok melyek mutatják, hogy ugy, általános emberi szempontból, mint az állam érdekének megfelelőnek helyes irányban halad az intézet, szellemi élete. Fényképekről következtetve igen szép épület az óverbázi áll. óvoda mely létezését Kiss Gyula jegyzőnek köszönheti.

A Duua vizállása állandóan nagy. A hét elején előfordult esőzések folytán ismét árad. Időjárás változókéony szeles és csapadékos. Az országos átlagos csapadék 14 milliméter.

Tolvaj lakótárs. Kellemetlen meglepetés érte Illies Illia Kamenicán lakó pincérfiut. Lakótársa Lipce Ferenc 17 éves pincér szekrényét feltörve összes értéktárgyait és pénzt elemelve, faképnél hagyta lakótársát s Ujvidékre menekült. Rendőségünk Illies Illia feljelentésére a tolvaj barátot hamarosan nyakon csipte, de az elemelt értékeket már nem találta meg.

A D. M. K. E. Palánkán. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület palánkai flókja évi rendes közgyűlését — mint levelezőnk írja — mult vasárnap tartotta, melyen Marlon István állami gazdasági intéző elnöki megnyitójában és Kardos Pál polg. iskolai tanár titkári jelentésében számolt be az egyesület mult évi működéséről. A mult évben nyolc közművelődési estét tartott helyben és a vidéken, melyeken a tudomány különböző szakából népszerűen irt és vetített képekkel szemléltetett felolvasást, szavalatokat, zene és énekszámokat adtak elő. Felötek részére továbbképző tanfolyamot tartott fenn, melyen 30 férfi vett részt. Könyvtárát a többnyire idegen anyanyelvű ifjuság szorgalmasan használja. A szeremi magyarság támogatása céljából odaváló és arra érdemes magyar fiukat az itteni polgári iskolában taníttatott. Az indítványok során a gyűlés megbízta az elnökséget, hogy az idegen anyanyelvű tanulók magyarosodása és a magyar nyelvű oktatás előmozdítása céljából a polgáriiskola mellé állítandó internátus felállítását illetékes helyen szorgalmazza.

Az ujvidék—sajkásszentiváni közut. Az ujvidék—sajkásszentiváni ut 0—2396 km. szakaszának kiépítése iránt Ujvidék város mérnöki hivatala e hó 1-én tartotta meg a versenytárgyalást. Ajánlatot tettek: Scheer Ignác

(Zombor) 24.865.84 k., alternative 28.865.—Guttman és Fränk (Ujvidék) 27.164.73 k., Roheim Károly és fiai (Zombor) 26.588.11 k. Az ajánlatok átszámítás alatt állanak.

A nyári évad kezdetével, midőn a nyaralás kérdése van napirenden, fokozott mértékben szükséges az utazó-közönség számára értékpapírjainak, ékszereinek és egyéb, a lakásban levő értékeinek biztos betörésmentes helyen való elhelyezése. E célra kínálkoznak a *Pesti magyar kereskedelmi bank* helybeli fiókjában levő pánצל — safe — rekeszek, melyek mérsékelt díjak mellett hosszabb-rövidebb időre bérebe vehetők. Ugyancsak beszerezhetők a nevezett fióktintézetnél a bel- és külföld minden piacára és fürdőhelyére szóló hitellevelek, melyek az utazóközönségnek azt a nagy előnyt nyújtják, hogy nem kell kézpénzt magánál viselnie és ezáltal az utközben fenyegető sokféle veszélytől magát megóvjathatja és nyújtja azt a biztonságot is, hogy kifizetések a hitellel alapján csakis sajátkezű aláírás ellenében történhetnek, illetékelen, még a hitellelvet netaláni elvesztése esetén sem rendelkezhetik. A nevezett intézet idegen pénznemek vételével és eladásával foglalkozván az utazóközönségnek ez irányban is legkedvezőbb szolgáltatásokat tehet.

A bács, zsablya—titell közút kiépítése.

A bács—zsablya—titell közút Óker—Temerin—Boldogasszonyfalva—Zsablya községek között elvonuló 43.969—60, 63—68 és 70—76.107 km. szakaszain teljesítő munkálatokra Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatala e hó 14-én tartotta meg az árlejtést. Ajánlatot tettek az összmunkákra: Szabadkai Géptéglá és Cementárugyár r. t. 359.865.76 k, Roheim Károly és fiai (Zombor) 335.725 k. 07 f., Mairovitz Mór és fia (Máriaradna) 340.998 07 k, Guttman és Fränk (Ujvidék) 365.901.95 k, Kissebesi Gránitkőbányák r. t. 358.824.36 k, Blau Rezső (Mohács) 367.254.36 k, Hermann Miklós és fia (Torda) a földmunkákra, kerékvetők és áteresztők építésére 57.658.82 k, Sztójits Pál és Mátits György (Zombor) kövező és burkolási munkákra 24.850.87 k. Az ajánlatokat döntés végett fölterjesztették a kereskedelmi miniszteriumhoz.

VITA FORRÁS

SÓSKÚT VASMELEGYÉ

Természetes hazai gyógyvíz

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény, hólyag- és vesebajok ellen.

Félpohár Vita-forrás a gyomorégetést

: : azonnal megszünteti. : :

A vállalat tulajdonosa a **CONSUM** Keresk. R.-t. Budapest VII., Teréz-körút 4.

Raktár: Wagner Testvérek cégnél Ujvidék.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógytárban.

Békés megoldás. Különös, amerikai eset, amely azonban nem olyan, hogy máshol is megne történhetett volna. Kennety John newyorki getleman valami okból elvált a feleségétől és nőül vett egy zongoratanitónőt, aki őt egyaránt elbűvölte szépségével és zenei tehetségével. A férj szerencsétlenségére a fiatal asszony sok időt szentelt a muzsikának és el hanyagolta a házi teendőket, amelyekhez különben sem igen értett. Még nagyobb szerencsétlenség volt, hogy Kennety uram roppant jó étvágyú ember, sőt elsőrangú ivenc. Ha eddéhez vagy vacsorához ült, mindig sóhajtozva gondolt első felesége főzőtalentumára. Megjegyzendő, hogy ez az asszony a válás után, mivel szűkös viszonyok közé jutott, elszegődött szakácsnőnek egy derék polgári családdhoz. Kennety egy napon jelentős elhatározásra szánta el magát. Miután a dolgot hamarosan megtanácskozta a feleségével, fölkereste első feleségét és azt az ajánlatot tette neki, hogy térjen vissza hozzá szakácsnői minőségben, szokatlanul nagy fizetéssel. Az első Kennetyné nem sokat tekerőzött, hanem állt az alkura és már napok óta végzi áldásos tevé-

kenységét mint szakácsnő, egykori ura és utódja házában. Mondják, hogy Kennety olyan boldog, amilyen soha életében nem volt. Ezzel aztán vége is ennek az amerikai históriának, amelyből a belletristák kanyaríthatnak egy kis regényt, vigjátékot, vagy ami még inkább megfelel a kor szellemi szükségletének: egy idegesen rövid novellát.

Magyar ásványvíz diadalutja a föld körül. Annak bizonyítékul, hogy a „Vita“-forrás hatalmas gyógyerejével fogva a világ minden részében hódít, néhány világhírű orvos-professzornak hozzánk beküldött nyilatkozatait hazafias büszkeséggel közöljük. Dr. Adalbert von Hebertanz kormánytanácsos főorvos Kairóból azt írja, hogy a „Vita“-forrást hűgusavas lerakódásoknál és gyomor bajoknál próbáltam ki és amit még soha semmiféle ásványvíznél sem tapasztaltam, a „Vita“-forrás már 10 palack elfogyasztása után biztosan hatott, a fájdalomérzést megszüntette és minden más gyógyszert feleslegessé tett. — Dr. Rochelt udvari tanácsos Meránból írja, hogy „az általam már évek óta ismert és becsült „Vita“-forrás gyomor és bélbajoknál orvosi működésében nagy segítségemre van“. Csodálatos, de így szokott lenni, hogy a „Vita“-forrás csak most kezd idehaza nagy mértékben terjedni, amikor már a világ minden részében diadalmasan utat tört magának.

Kutyakaparászi csárda. Mikszáth Kálmán írta valamelyik karcolatában mint magyar raritást, hogy egyes képviselők beszédeinek azért van nagy hallgatósága, mert az illetők — jól tudnak magyarul. Ami a franciáknál, olaszoknál lehetetlen dolog volna, mert dacára dialektusainak, a szónoki irodalmi nyelvet egyaránt beszéli mindenki, aki csak az ugynevezett intelligens osztályhoz tartozik. Nálunk ellenben a sok idegen és idegenszerű kifejezés úgy lerakta a petét a magyar nyelvbe, hogy már paraszti ajakról is hallunk olyan sült germanizmusokat, mintha a derék magyar világeletemben a Frankfurter Zeitung említi növekedtet volna. Érdekes tünet, midőn egyményem „pesti“ ember akar magyaros lenni, ami annyit jelent, hogy egy-egy zamatos, paraszti kifejezést atgyur a maga idiómájára. Ennek riktó példáját fedeztük fel a körutón, ahol egy kocsmá eger ezt hirdeti:

Kutyakaparászi csárda.

Amolyan pesti bor- és sörmérés ez, amelynek gazdája hallhatott valaha az alföldi „Kutyakaparó“ról. Ebben a kutyakaparászi söntésben bizonyára nem tűnik majd fel, ha a pesti utcán termett magyar nótát ekként fújja a Julius eleji szüreti „ünnepély“ pruszlikos leányzója, vagy haresaszájú inget öltő talmi legénye:

— Magas steklis az én saccim esizmája!

Nem modern a nagy női kalap. Kopenhágából írják ezt a történetet, amelynek a hőse egy keletjutlandi kikötőváros egyik ravasz divatkereskedője. Egy női kalapüzlet tulajdonosa, akinek vevőkre az előkelő társaságokból került ki, keserves bosszúsággal tapasztalta, hogy egyik, nemrég letelepedett konkurrens mint igyekszik őt lepárnálni az áruival. Az új boltban a nagyobb és modernebb kalapokat lehetett kapni, a hölgyek mind többen ide jártak vásárolni, úgy, hogy a régi üzletben alig tudtak taladni a szép de kevésbé terjedelmes női kalapokon. Ekkor ennek a cégnek a főnöke csipős eselt eszelt ki. Barátaival a konkurrensnél összevásároltatott egy esomó óriási kalapot és kiosztatta a piaci kofák között, hogy védekezessenek a napfény ellen. A dolognak az lett a következménye, hogy a nagy kalapok egyszerre az egész városban unmodernek lettek, mivel amióta minden zöldes és halasasszony ezekkel a kalapszörnyetegekkel pompázott, egy hölgynek sem volt kedve ilyen kalapokat föltenni. Az asszonyok, mintha csak kommandószóra tettek volna, odaajándékozták a nagy kalapokat a cselédeknek és elmentek a régi kalapkereskedésbe, másokat, kisebbeket venni. A furfangos boltosnak busásan meghozta a hasznát a leleményes terv kivételéhez befektetett tőke. És a női kalapdivat attól a naptól fogva ott, abban az irigylendő boldog városban, ép megfordította annak, ami másutt tapasztalható. Mit szólának itt a férj urak, ha nálunk is elkezdődne a piaci asszonyságokon diszelegni azok a kocsikerék kiterjedésű női kalapok? ...

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Ady Endre és költészete.

— Irta: *Hevesi Margit.* —

Ady Endre: e név hallatára sok ember gunyosan összemolyog; mások gondolkozva ráncolják össze homlokukat, találgatva, hogy hol is hallották csak e nevet említeni és csak kevés azoknak száma, kik az érdeklődés és ragaszkodás vegyes érzésével tekintenek a lapra, hol e nevet olvassák.

Ady Endre modern magyar irodalmunk forradalmi hőse, ki új kifejezésbeli formákkal az irodalomnak a régiek alól való felszabadítására törekszik. Ellenségei ép oly nagy számmal vannak, mint irigyei s ép annyian gunyolják s nevetik újításait, mint ahányan rajongva követik azokat.

Ő a költészetben olyféle változásokat hozott be, mint az impresionisták a festésben. Főcél költészetében a hangulatok kifejezésre juttatása és valóban kevés költőnél találjuk annyi és oly különböző hangulatok megérzékítését, mint nála.

Még pedig ő a hangulatokat nem festi meg, nem állítja előnkbe, mint a régi iskola hívei, hanem átérzettili velünk azokat, a leg-sajátságosabb eszközök által. Sokszor költeményeit olvasva a legsajátságosabb hangulatok vesznek rajtunk erőt, anélkül, hogy meg tudnók okolni, miáltal sikerült e hangulatokat felidéznie.

Eszközei, amelyeket a többnyire sötét és borongós hangulatok előidézésére használ, különbözők.

Nagyon kedveli a titokzatosságot, homályosságot, mely különbö a modern irodalomnak egyáltalában sajátosságát képezi. Megtaláljuk Ibsennél, Hauptmannnál stb., sőt a lírai költészetben is mutatkoztak itt-ott jelei. Ezt a titokzatosságot és homályosságot sokszor szemére vetik Adyknak és értelmetlenség-gel vádolják, holott költeményeit figyelemmel tanulmányozva, a valódi és nem ritkán mely értelemre, mindig rátalálhatunk.

Másik eszköze, mely az eddigi költészetben, ha nem is ily nagy mértékben, de már alkalmazásra talált, s mely szintén ellenfelei gunyolódásának szolgált alapot, az a szavak és gondolatok gyakori ismétlése, mellyel azonban kétségtelenül sikerül neki a hangulatok fogva tartása, huzamosabbá tétele.

Továbbá óriási szingazdagság, sokszor talán túlságosan pazar felhalmozása a színeknek; az ellentétek kedvelése; látszólag összefüggéstelen mondatoknak és gondolatoknak egymás mellé állítása; élettelen dolgok hangulatokkal s érzésekkel való felruházása; néha kissé túlságba vitt szinbolizmus: ezek jellemzik az ő költészetét.

Amit szemére lehetne vetni, az főleg a ritmusban és rimekben való szegénység; de gondolatrítmusban s színekben való gazdasága könnyen elfeledtetik ebbeli hiányait.

Azonban az ő költészete nem csupán hangulatok felkeltésére törekszik. Nagyon mély és fenséges gondolatokra is bukkanunk ott; igaz, hogy néha csak fáradságos munka árán tudjuk őket a felszűre hozni, de sokszor egész tisztán és világosan vannak előnkbe állítva.

Alapeszméje a pogány élnivágyás, az élet kiaknázása, mely különben a modern élet embereinek legtöbbször átáthatja; és a szomorúság e cél kivihetlensége, a boldogság elérhetetlensége miatt.

A fáradt, kimerült, a 20-ik század embereinek elcsigázott, kihasznált idegzeite is nem ritkán tükröződik vissza költeményeiben.

Ady Endre a magyar költészetnek egy határ mesgyéjén áll. Vele egy új korszak fog kezdődni: az impresionista költészet korszaka, mely minden költőnek szabadságot ad arra, hogy gondolatait, érzéseit, hangulatait egyéniségének megfelelően, saját maga által választott, szabályok által túlságosan nem korlátozott, kifejezésbeli formák segítségével juttassa érvényre.

A hatás amelyet a fiatal, magyar költőnemzedékre kifejtett, máris óriásinak mondható. Követői már nagy számmal akadtak, ezek azonban legtöbbször csak gyenge utánzó költészeté kiülőbbégek és sem a gondolatok mélységére, sem a kifejezések hangulatoktól erejére nézve, vele össze nem hasonlíthatók.

Nyílt-tér.

Az „Ujvidéki Városi Ártézi Jódfürdő.”

Tekintetes Igazgatóságának

UJVIDÉKEN.

Tisztelettel értesitem a tek. Igazgatóságot, hogy folyó é. június hó 23.-tól jódosfürdőjüket igénybe vettem, mely idő alatt 10 éves lábba-jomból teljesen kigyógyultam. Mellesleg említve 10 éven át sánta voltam és a lábamon nyílt seb volt. Most hála Istennek az önnök jódosfürdőjüknök gyógyvize a nagy és már krónikus kússá vált sebemet teljesen begyógyította és most már friss egészségben, bot nélkül járhatok. Ezen tény a tek. Igazgatóságnak örömmel hozom tudomására és nem mulaszthatom el a tek. Igazgatóságnak figyelmes kiszolgáltatásáért és b. előzékenységeért, hogy hálás köszönetet ne mondjak.

Egyben értesítem, hogy jódosfürdőjüket tőlem telhetőleg mindenkinek a legmelegebben fogom ajánlani, mert az a cszabetegek számára valóságos jótémény.

Kelt Öregfalu, 1910. július hó 8-án.

Maradtam kiváló tisztelettel
Vig Istvánné.

Ősidoéktől fogva szappannal tisztítjuk a ruhán esett foltot, szappannal tartjuk tisztán testünket, szappan a legjobb szer a fog és szájosásra is a modern

osvosi tudomány legújabb tanítása szerint. Érthető tehát Sztraka Menthol fogszappanjának közkedveltsége, mely az iny nem marja, mégis erősen desinifical, habja nem undorító, sőt ellenkezőleg tartósan üdítő hatása eljut a fogközök legerjejtetebb zugába is.

E szappannak köszönhetjük, hogy kellemetlen szájoszag, s fogak romlása nincs többé. Ára gyógytárakban 1 kor. 3 drbt 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyserész Mohol.

Kapható: Hercog István gyógyserész, Grosinger János gyógyserész, Klein Oszkár droguista, Schosberger Hermann keresk. Ujvidék.

667 szám 1910. végreh.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1909. évi 25125 számú végzése következtében Dr. Gál Ödön ügyvéd által képviselt Glasz Sándor fia javára 149 k. 53 f. s jár. erejéig 1910 évi február hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 650 kor-ra becsült következő ingóságok u. m.: férfi öltönyök nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a ujvidéki kir. járásbíró-ság 1910. évi V. 80/2 számú végzése folytán 90 K. 69 f. tőkekövetelés hátralék erejéig, Ujvidéken Szücs-utca 3. sz. a. leendő megtartására 1910. évi július hó 22-ik napjának délelőtti 1/3 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el foguak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1910. évi július hó 5-én.

Norvath Gusztáv,
kir. jbir. végrehajtó.

Lakás.

II. Rákóczi Ferenc-utca nyíló 4 szoba és mellékhelyiségekből álló uri lakás augusztus 1-re kiadó.

ADAMOVICH SÁNDOR

1—2

Kossuth Lajos-utca 36.

AZONNAL KIADÓ

3 butorozott szoba, a Szent István-utcában külön bejáratú, teljes ellátással vagy anélkül. Bővebb felvilágosítást ad Imakovics Abdija gyümölcskeresk. (II. Rákóczy Ferenc-ut 49.)

Eladó

egy Busch-féle Triaeder Binokl
9 szerez nagyítású tábori látósó.
2 mester hegedű.

1 12-es kaliberű modern Lancaster rendszerű vadászfegyver jó, állapotban — jutányos áron.
Megtéríthető a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a t. c. közönség becses tudomására hozni, miszerint Ujvidéken II. Rákóczy Ferenc-ut 8—10 számú házban egy

Háziipar áruházat

nyitottam meg.

Raktáron tartok mindennemű háziiparilag előállított cikkeket, ugymint: gazdasági, ipari és kereskedelmi célokra szolgáló kosarakat, utazó, piaci és ruhás kosarakat, továbbá fotelok és garnitúrák, díszmű árukban, butorárakban, porolók, lábtörölők és ujságtartókban stb. a legnagyobb választék áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

Arra kérve a t. c. közönséget, hogy engem minél hathatósabban támogathatni sziveskedjék, bátor vagyok megígérni, hogy kötelességemnek fogom tartani, gyors és pontos kiszolgálással tisztelt vevőimnek teljes megalégedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

1—10

SPILLER REZSÓ.

Menrath L. és Fia
Butorháza
Ujvidék, Kossuth Lajos-u. 46—48.
AZ UJONNAN FELÉPÜLT MODERN
butoráruházban
mindennemű butor a legnagyobb
választékban.
Készen berendezett szobák
állandó kiállítása.
Menyasszonyi kelengyék
minden árban.
ALAPITTATOTT 1843. TELEFON 87.

Szőnyeg, függöny, torító és mindennemű lakberendezési cikk legnagyobb választékban.

Egy keresztény magyar, német gyors- és gépirónót teljes irodai gyakorlattal azonnali belépésre keres helybeli cég. Előnyben részesül aki szerbül is tud. Ajánlatok kéretnek L. és W. alatt a kiadóhivatalba. 1—2

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására nagybecsű vevőimnek, hogy üzletem a Wagner-féle palotából, a Kossuth Lajos-utca (Fő-u.) 23. sz. házba helyeztetett át. (Ezelőtt Stengel Fülöp : : esztergályos helyisége). : :

Órás, látszerész és ékszerész-üzletemben versenyen kívüli olcsó árak mellett kapható minden e szakmába vágó arany-, ezüst- : : és ékszeráru. : :

Lakodalmi és alkalmi ajándékok legjobb : : beszerzési forrása. : :

Garantált megbízható árak a legizlésebb : : kivitelenben. : :

Értékes régiségeket állandóan veszek. : : A vásárló közönség további támogatását : : kéri tisztelettel. : :

Krausz Samu

órás, ékszerész, látszerész
= UJVIDÉK, =
Kossuth Lajos-utca 23. sz.
(Volt Stengel-féle üzlet).

1—10

Fleiszig Dezső

divatáruházában
(Menrath-palota)

megkezdődött a **nagy nyári occasio**,

bluz és pongyolákban, továbbá
: az összes női divatcikkekben. :

Bluzok:

Kézi himzett bluz — — — most frt 4.—
Batist bluz — — — — — most frt 1.50
Zephir bluz — — — — — most frt 1.40

Pongyolák:

Mosó delain pongyola — — — most frt 3.60
Batist pongyola minden színben most frt 8.50
Gyapju delén — — — — — most frt 8.—

Az összes nyári toilettek, kosztümök
: : mélyen leszállított árakon! : : :

Ugyanott egy **ügyes szabásznő**
jó fizetéssel azonnal felvétetik. 1—10

A Menrath-féle házban

egy üzlethelyiség azonnal s egy
- három szobás udvari lakás -
augusztus 1-re kiadó.

Bővebbet a Menrath-féle
butorüzletben.

KIADÓ!

Flatt-utca 4. szám alatt (posta-palota mellett)
3 utcai szoba, zárt folyosó, éleskamara, pince
és padlásból álló lakás, mely

irodai célokra is nagyon alkalmas

f. évi augusztus 1-től. — Bővebbet:

Dr. RÓZSA MIKSA
ügyvédnél.

Fényes kereset!

Nők,

kik otthon, házi munkáik közepette,
— esetleg egész napra — horgo-
lással állandó munkát és szép ke-
resetet akarnak, forduljanak levél-
ben a

„Magyar Csipke-Kiviteli
: Vállalathoz“ Déván. :

Sztefanovits Ly. Fia, Ujvidék.

Telefon szám 78. Kossuth-Lajos-utca 27. Alapított 1866.

Első kékkő. — Dupuy-féle buza magcsávája.

Legolcsóbb kávéraktár.

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.
: : Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering : :

Konservált főzelék dobozban. - Görögféle gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palac-
kokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök

➔ Minden friss állapotban és a legolcsóbban. ➔

Jótállás 5—10 évre.

Zongora és harmonium raktár.

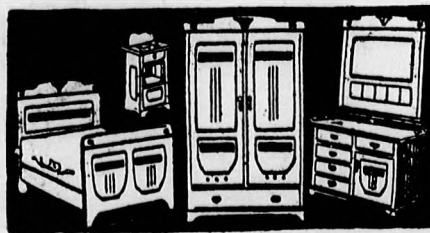
ALAPITTATOTT 1890. évben.

Zongorák, pianinok, harmoniumok javítását és hango-
lását elvállalja.

KLUKA GYÖRGY,

Zongorakészítő. Május 1-től saját házában.

UJVIDÉK, Petőfi-utca 18.

Mindenki tudja,

hogy csakis

Grosz és Krausz

nagyáruházában lehet legjob-
ban és legolcsóbban butort,
függönyöket és szőnyeget
beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24.

Vajda Dezső

Elsőrangú fényképészeti

== műintézete. ==

U J V I D É K,

Petőfi-utca 32. szám.

(Saját ház.)

ELSŐ UJVIDÉKI KERÉKPÁR ÉS VARRÓGÉP
EMAILLIROZÓ MŰINTÉZET.

JUNG S. Ujvidék, Szűcs-utca 27.

Varrógép és bicikli raktárban olesón, jótállás mellett minden e szakmába való javítást elvállalok; ugyszintén minden szükséges alkatrész nálam beszerezhető.

Fogorvosi és fogtechnikai
==| műterem. |==

Szíves tudomására adjuk, hogy helyben II. Rákóczi Ferenc ut (Futaki-u) 32. szám alatt teljesen modern fogorvosi és fogtechnikai műtermet rendeztünk be, hol a fogászat körébe tartozó összes munkálatokkal naponta 9—12-ig és 2—6-ig rendelkezésre állunk.

Szájpadlás nélküli műfogak.

Műfogak kautschuk nélkül.

Arany koronák, hidalások, csapfogak.

Telefon szám 65.

Erdélyi M. Dr. Kármán J.
fogtechnikus. 3—20 fogorvos.

Szliács acélfürdő

Felső Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás.

Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Idény május 15-től, szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátrénc- és idegbajok, bémulás ellen, átszenvedeti betegség és erős munkásság után.

Mint fürdőorvos dr. Rohrer Aladár hiv. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9óra, északról Oderbergen át 5óra, délről Budapesten át szintén 5óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok, minden nagyobb vasúti állomáson ki vannak függesztve.

Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás, valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. stb. ad a Fürdőigazgatóság Szliácscon (Zólyom-megye.)

WAGNER TESTVÉREK

UJVIDÉK.

Fűszer-, kávé- és csemege-kereskedés.

Páratlan gazdag és dus választéku

CSEMEGE OSZTÁLY.

: Gazdasági cikkek nagy raktára. :

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelek részére.

A magánjáró eredeti „Otto“

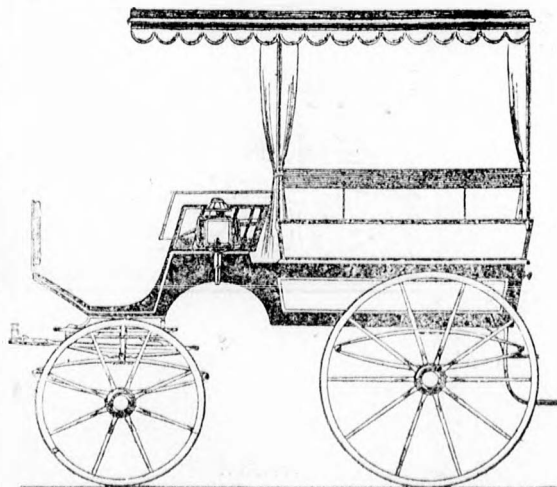
benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának. Gépmotor és Hengerolajok, Hajtószíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 1.

Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

Első délmagyarországi kocsigyár és tömören hajlitott kocsialkatrészek gyára
REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY, UJVIDÉK.

Gyártmányok:

Luxus-hintók, üzleti-kocsik, homokfutó-kocsik, vadászati hajtó-kocsik, mentőkocsik, omnibuszok, halottas-kocsik és luxus-szánkók a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Hajlitott kocsialkatrészek
: nagybani gyártása. :

Képes árjegyzék ingyen
: és bérmentve. : :

Megyei interurban
telefon. 134. szám.

☛ Délmagyarország legnagyobb és legrégebbi kocsigyára. ☛